

مطالعات اجتماعی؛ پایه هشتم، دوره اول متوسطه

دبیر: شبنم سرآمد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
خَلَقَ الْمَوَدَّعَةَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
خَلَقَ الْمَوَدَّعَةَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
خَلَقَ الْمَوَدَّعَةَ

فصل دوم: نقش دولت در اداره کشور

درس ۳: ساختار و تشکیلات دولت

فصل دوم: نقش دولت در اداره کشور

درس ۴: وظایف دولت

منظور از شهروند چیست. توضیح دهید؟

😊 منظور از شهروند، تبعهٔ یک کشور است. به طور مثال:

😊 کسانی که تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران را دارند، چه شهری باشند، چه روستایی و عشایر، چه در داخل کشور زندگی کنند و چه در خارج از کشور، شهروند ایران محسوب می شوند.

شهروندان در رابطه با دولت چه حقوق و مسئولیت هایی دارند؟

- 😊 شهروندان حق دارند از خدمات دولت در زمینه های مختلف بهره مند شوند، و حق دارند آزادی بیان، اظهار نظر و انتقاد داشته باشند.
- 😊 شهروندان وظیفه دارند ۱- به قوانین و مقررات کشور احترام بگذارند و آن ها را رعایت کنند، ۲- با دولت مشارکت و همکاری صمیمانه داشته باشند، ۳- مالیات خود را بپردازند و ۴- در هنگام جنگ از کشور دفاع کنند.

دولت چه وظایفی دارد؟

😊 دولت موظف است شرایط و لوازم سواد و آموزش، بهداشت، شغل مناسب، رفاه، امنیت، فرهنگ و اخلاق اسلامی را در جامعه فراهم کند.

😊 دولت موظف است تجهیزات زیربنایی و خدمات عمومی مانند ساختن راه و جاده، پل، بیمارستان، مسکن، مدرسه، سد، مخابرات، آب، برق، گاز و... را در کشور، گسترش دهد.

از وظایف مهم دولت چیست؟

😊 اجرای قوانین و مصوِّبات مجلس (پس از تصویب مجلس شورای اسلامی) از وظایف مهم دولت است.

از وظایف و اختیارات رئیس جمهور چند مورد را بیان نمایید؟

😊 هدایت وزیران و ایجاد هماهنگی بین آن ها

😊 امضای قراردادهایی که بین ایران و کشورهای دیگر بسته می شود

😊 امضای استوارنامه: (معرفی نامه) سفیران کشور ما و پذیرش

استوارنامه سفیران سایر کشورها

😊 اعطای نشان های دولتی و...

لایحه:

😊 پیشنهادی دربارهٔ موضوعی است که از سوی دولت به مجلس ارائه می شود.

تنظیم لایحه بر عهده کیست؟

😊 دولت

وظیفه نظارت بر فعالیت های دولت بر عهده کیست؟ چگونه؟

😊 همچنین نمایندگان مجلس بر فعالیت های دولت نظارت می کنند و حق سؤال کردن از رئیس جمهور و وزرا را دارند. نمایندگان ممکن است از عملکرد رئیس جمهور یا هر یک از وزیران سؤال کنند. در این صورت رئیس جمهور یا وزیری که از او سؤال شده باید در مجلس حاضر شود و به سؤال نمایندگان پاسخ دهد.

گاهی ممکن است **مجلس** وزیری را ... کند.

😊 پاسخ: استیضاح [۱].

😊 ۱- استیضاح یعنی توضیح خواستن.

😊 وقتی نمایندگان، وزیری را استیضاح می کنند، او باید در مجلس حاضر شود و دربارهٔ موضوع مورد نظر به نمایندگان توضیح دهد. سپس باید دوباره برای ادامهٔ کار از مجلس، رأی اعتماد بگیرد.

هزینه های دولت چه مواردی را دربر می گیرد؟

😊 آموزش، بهداشت، اوقات فراغت

😊 محیط زیست، مسکن، کشاورزی

😊 صنعت و...

😊 همچنین، دولت برای اقدامات عمرانی مثل ساختن پل، جاده، فرودگاه، نیروگاه برق و... باید سرمایه گذاری کند.

چند مورد از هزینه های دولت در آموزش و پرورش را نام ببرید؟

😊 دولت برای ساختن مدرسه و اداره آن، پرداخت هزینه های آب، برق، حقوق و دست مزد معلمان، مدیران و حقوق کارمندان ادارات آموزش و پرورش، تهیه و تولید کتاب های درسی و نظایر آن، باید مبالغی (پول هایی) هزینه کند.

**در کشور ما درآمدهای دولت به سه بخش تقسیم می شوند،
آن ها را نام ببرید؟**

😊 درآمدهای حاصل از صادرات نفت

😊 درآمدهای حاصل از مالیات

😊 سایر درآمدها

دولت بیشتر درآمدهای خود را از چه راهی به دست می آورد؟

😊 فروش نفت

مالیات چیست؟

😊 مالیات پولی است که بر طبق قانون، افراد و مؤسسات به دولت می پردازند تا در جهت اداره امور کشور، مورد استفاده قرار بگیرد.

علاوه بر نفت و مالیات، دولت از چه راه هایی کسب درآمد می کند؟

😊 کسب درآمد از بابت ارائه خدمات برق، آب، گاز و تلفن به مردم؛

😊 درآمدهای مربوط به خدماتی مانند: صدور گواهینامه رانندگی، سند مالکیت، گذرنامه و نظایر آن؛

😊 درآمدهای ناشی از سرمایه گذاری در صنایع بزرگ؛

بودجه به زبان ساده یعنی چه؟

پیش بینی دخل و خرج دولت یا همان درآمدها و هزینه ها. 😊

بودجه چه چیزهایی معین می کند؟

😊 بودجه سندی است که دولت در آن درآمدها و هزینه های یک کشور را برای یک سال، معین می کند.

یکی از وظایف مهم دولت ها چیست؟

تنظیم لایحه بودجه 😊

لایحه بودجه در کجا تصویب می شود؟

😊 مجلس شورای اسلامی

مجلس بر ... و ... دولت نظارت می کند.

😊 درآمدها - هزینه ها